

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส เสนอเป็น 3 ตอน คือ สรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส กับพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ที่รับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ในภาคสนาม ระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2544 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบความสัมพันธ์ใช้ ไค-สแควร์

1. ข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นชาวไทยมุสลิมในอำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส จำนวน 400 คน เป็นเพศชาย จำนวน 210 คน และเพศหญิง จำนวน 190 คน เมื่อเปรียบเทียบอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย (20 - 35 ปี) มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างวัยกลางคน (36 - 45 ปี) และกลุ่มตัวอย่างที่สูงอายุ (46 - 59 ปี) มีจำนวนน้อยที่สุด ด้านการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับต้น และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับสูงมีจำนวนน้อยที่สุด ด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นนักเรียนนักศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอาชีพแม่บ้าน มีจำนวนน้อยที่สุด นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง

ที่ใช้ภาษาในครัวเรือนเป็นภาษาไทยปนมลายู มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาสื่อสารในครัวเรือนเป็นภาษาไทยและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาสื่อสารในครัวเรือน

ภาษามลายู มีจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะการใช้ภาษาไทย ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอยู่ในระดับที่ดี

2. พฤติกรรมการเลือกรับสารของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ใน 4 ระดับ คือ ระดับมาก ปานกลาง น้อย และไม่ได้รับเลย พบว่า สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเปิดรับชมในระดับมากที่สุด รองลงมาคือสื่อวิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์และสื่อบุคคลประเภทพูดคุยกับบุคคลอื่น กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในระดับปานกลาง ส่วนสื่อบุคคลประเภทผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในระดับน้อย

3. พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส พบว่า ช่วงเวลาที่รับฟังมากกว่าไม่เปิดรับฟัง โดยที่ช่วงเวลาที่รับฟังนั้นเป็นช่วงเวลาที่ไม่ว่างนอน

4. พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของชาวไทยมุสลิม ใน อำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส

กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีพฤติกรรมเปิดรับฟังในระดับปานกลาง (2 เวลาต่อวัน) รองลงมาเป็นการรับฟังในระดับน้อย (1 เวลาต่อวัน) และกลุ่มตัวอย่างที่รับฟังในระดับมากมีจำนวนน้อยที่สุด

กลุ่มตัวอย่างที่มีสาเหตุในการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีลักษณะสาเหตุหลักที่สำคัญให้เหตุผลว่า ฟังต่อเนื่องจากรายการอื่น, ลักษณะสาเหตุหลักที่สำคัญรองลงมาให้เหตุผลว่า ฟังเพราะสนุกเร้าใจ, ฟังเพราะให้สาระเรื่องการสื่อสารกับคนต่างภาษาได้ดี, ฟังเพราะเข้าใจง่าย, ฟังเพราะอยากเรียนรู้ภาษา, ฟังเพราะเปิดวิทยุเป็นเพื่อน, และฟังโดยบังเอิญ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเหตุผลในการเปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีลักษณะเหตุ

ผลเปิดฟังโดยบังเอิญ รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่า สนใจที่จะฟังรายการประเภทนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส ในระดับบ่อย (สัปดาห์ละ 3-4 วัน) เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาในระดับบ่อยมาก (สัปดาห์ละ 5-6 วัน) ในระดับไม่ค่อยบ่อย (สัปดาห์ละ 1-2 วัน) ระดับนาน ๆ ครั้ง(เดือนละ 1-2 วัน) และในระดับเปิดรับฟังเป็นประจำหรือทุกวันมีจำนวนน้อยที่สุด

กลุ่มตัวอย่างที่มีเหตุผลในการเปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส ในปริมาณน้อยมีเหตุผลหลัก เป็นดังนี้ เหตุผลช่วงเวลาไม่เหมาะสม ส่วนเหตุผลรองลงมาคือ เหตุผลเวลาของการนำเสนอสั้นเกินไป, เหตุผลเนื้อหาของรายการยาก, เหตุผลเนื้อหาของรายการไม่จูงใจ, เหตุผลว่าสัญญาณรับฟังไม่ชัดเจน, เหตุผลว่าเนื้อหาของข้อมูลไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น, เหตุผลว่าไม่มีเครื่องรับวิทยุ

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส มีความคิดเห็นต่อรายการในด้านต่าง ๆ เป็นดังนี้

1. ความพึงพอใจต่อรายการ

มีความคิดเห็นในระดับดี ด้วยเปอร์เซ็นต์มากที่สุด ในด้านสาระเนื้อหา ด้านช่วงเวลาที่น่าเสนอ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านภาษาที่ใช้สื่อสารในรายการ

2. ความต้องการให้รายการประเภทนี้มีอยู่ต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส มีลักษณะความต้องการให้มีรายการประเภทนี้ต่อไปอีกจำนวนมากที่สุด

3. ความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมในการออกอากาศ

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับฟังมีความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมในการออกอากาศ ในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด รองลงมากลุ่มตัวอย่างมีความคิดว่าเหมาะสม

4. ความคิดเห็นในด้านความเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส มีความสามารถในด้านความเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้น ในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด รองลงมากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในด้านความเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้นในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในด้านความเข้าใจในระดับน้อย กลุ่มตัวอย่างไม่มีพัฒนาการในด้านความเข้าใจเลย

5. ลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส มีลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ ได้ดีขึ้นในระดับมากที่สุด ในการติดต่อราชการ, ฝึกการเรียนรู้ภาษาไทย, และนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ ได้ดีขึ้นในระดับปานกลาง มีการนำไปใช้ในลักษณะการสื่อสารทั่ว, นำไปใช้สื่อสารในครอบครัวได้ดีขึ้น, รับข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

6. การนำไปใช้ประโยชน์จากการรับฟังตามสถานที่ต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส มีการนำไปใช้ประโยชน์จากการรับฟังตามสถานที่ต่าง ๆ ได้มาก เช่น โรงเรียน, สถานีตำรวจ, โรงพยาบาล, ที่ว่าการอำเภอ, สำนักงานเทศบาล, อบต., บริษัท, ห้างร้าน และได้ใช้น้อย เช่น สถานีอนามัย, ธนาคาร, สถานที่อื่น ๆ ทั่วไป

การปฏิเสฐสมมติฐานที่ว่า ลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และ เขตที่อยู่อาศัย) มีความสัมพันธ์ระหว่างกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของ ชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และเขตที่อยู่อาศัย) ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกับความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สอดคล้องกับบางตัวแปรของการวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาถิ่นใต้ทางวิทยุโทรทัศน์ ของมานพ จิตต์ภูษา (2542) ที่พบว่า พฤติกรรมการรับฟังรายการที่ส่งกระจายเสียงด้วยภาษาถิ่นใต้ทางวิทยุกระจายเสียงนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปร อายุ อาชีพ และเขตที่อยู่อาศัย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องเดียวกันในด้านตัวแปร เพศ และระดับการศึกษา

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นตามสมมติฐาน พบว่า ความถี่ของการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ในด้านตัวแปรเพศของกลุ่มตัวอย่างในระดับต่ำ เป็นกลุ่มเพศชาย ร้อยละ 37.1 และกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 28.4 ความถี่ของการเปิดรับฟังในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 37.9 และกลุ่มเพศชาย ร้อยละ 31.4 ความถี่ของการเปิดรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 33.7 และกลุ่มเพศชาย ร้อยละ 31.4 ค่าร้อยละของความแตกต่าง อยู่ในระดับต่ำในทุกระดับความถี่ ผลของการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความแตกต่างด้านเพศของกลุ่มตัวอย่างที่รับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความถี่ในการรับฟัง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสภาพสังคมมุสลิมในปัจจุบันไม่ได้ยึดอยู่กับค่านิยมที่ว่าเพศชายมีอิทธิพลเหนือเพศหญิงในทุก

ด้านนั้นได้เริ่มหายไป สังเกตได้ชัดจากพฤติกรรมการรับสารจากสื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อวิทยุ ที่ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีสิทธิในการรับข่าวสารอย่างเต็มที่

ในด้านตัวแปรอายุ ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ (46-59 ปี) ร้อยละ 37.7 กลุ่มผู้อายุน้อย (20-35 ปี) ร้อยละ 37.6 และกลุ่มวัยกลางคน (36-45 ปี) ร้อยละ 24.8 ความถี่ของการรับฟัง ในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มวัยกลางคน (36-45 ปี) ร้อยละ 40.7 กลุ่มผู้สูงอายุ (46-59 ปี) ร้อยละ 31.1 และ กลุ่มผู้อายุน้อย (20-35 ปี) ร้อยละ 30.9 ความถี่ของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มวัยกลางคน (36-45 ปี) ร้อยละ 34.5 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้อายุน้อย (20-35 ปี) ร้อยละ 31.4 และกลุ่มผู้สูงอายุ (46-59 ปี) ร้อยละ 31.1 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำ ในทุกระดับอายุ

จะเห็นได้ว่า ความถี่ของการรับฟังรายวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทุกกลุ่มอายุมีระดับของความถี่ในการรับฟังอยู่ที่ระดับใกล้เคียงกัน

ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ไม่พบความสัมพันธ์ใด ๆ ระหว่างตัวแปร จึงสรุปยืนยันได้ว่า อายุของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในด้านตัวแปรอายุขัดแย้งกับผลการวิจัยของ จินตวดี พุ่มศิริ (2529) ที่พบว่า ผู้รับสารที่มีอายุมากมีการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมากที่สุด อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนประเภทวิทยุมวลชนผู้รับสารสามารถรับได้โดยไม่มีช่วงอายุมาเป็นเงื่อนไข มวลชนผู้รับสารในทุกระดับอายุนั้นมีศักยภาพในการเข้าถึงข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงได้เหมือน ๆ กัน

ในด้านตัวแปรระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต้น ร้อยละ 41.4 กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูง ร้อยละ 32.5 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.5 ความถี่ของการรับฟังในระดับปานกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับกลาง ร้อยละ 38.6 กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต้น ร้อยละ 32.0 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูง ร้อยละ 28.9 ความถี่ของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูง ร้อยละ 38.6 กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.9 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต้น ร้อยละ 26.6 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำ เมื่อความสัมพันธ์พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่มีความแตกต่างกัน แต่ถ้าดูจากจำนวนร้อยละของการรับฟัง เป็นที่น่าสังเกตว่าประชาชนจะรับฟังมากขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นดังแนวคิดของ เดวิตโต้ (Devito, 1991 : 471) ที่กล่าวว่า มวลชนผู้รับสารแต่ละคนมีความตื่นตัวในการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างกัน กล่าวคือ มวลชน ผู้รับสารที่มีการศึกษาที่สูงขึ้นก็จะมี การตื่นตัวในการรับข่าวสารเพิ่มขึ้นนั่นเอง

ด้านตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ความถี่ของการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 36.5 และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ 29.9 ความถี่ของการรับฟังในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ

38.9 และ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 29.6 ความถี่ของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 33.9 และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ 31.3 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำ ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน หมายความว่า เขตที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง และการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ไม่มีความแตกต่างกันนั่นเอง ผลการวิจัยจึงไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกินทร์ ปิเณมาโง (2534) ที่พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมีมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท และยังขัดแย้งกับแนวคิดของ เสถียร เขยประทับ (2536 : 143) ที่ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มีสถานะทางสังคม เศรษฐกิจสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ทำให้การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนมีมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท อย่างไรก็ตามผลการวิจัยจะสังเกตได้ว่า ประชาชนในเขต อำเภอสุโขทัย-ลก ทั้งเขตเมืองและเขตชนบทนั้น มีพฤติกรรมการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ความเป็นเมืองและชนบทไม่ใช่อุปสรรคในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุเสมอไป

ด้านตัวแปรอาชีพ ความถี่ของการรับฟังรายการในระดับต่ำ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพด้านภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 44.4 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 31.5 ความถี่ของการรับฟังในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพด้านภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 35.6 และ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 34.4 ความถี่ของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 34.1 และ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพด้านภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 20.0 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับปานกลาง ในระดับความถี่ระดับต่ำและสูง และค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำ ในระดับความถี่ปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ไม่มีความสัมพันธ์กัน ผลการวิจัยจึงไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิกา ศรีสวัสดิ์วิชัย (2533) ที่ว่า อาชีพนักธุรกิจ แม่บ้าน และข้าราชการ (อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม) มีการเปิดรับสื่อมวลชนสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยบุคคลที่ประกอบอาชีพเหล่านี้ส่วนใหญ่มีสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และความตื่นตัวที่จะรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ

การปฏิเสฐสมมติฐานที่ว่า ลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ และลักษณะการประกอบอาชีพ) มีความสัมพันธ์กับปริมาณในการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้”

ปริมาณของการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของตัวแปร เพศ อายุ และลักษณะการประกอบอาชีพ การวิจัยครั้งนี้ไม่มีความสัมพันธ์กัน นั่นก็คือพฤติกรรมการรับฟังไม่แตกต่างกันนั่นเอง โดยแยกอภิปรายตามลักษณะเฉพาะของแต่ละตัวแปร

ด้านตัวแปรเพศ มีปริมาณการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มเพศชาย ร้อยละ 31.0 และกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 24.2 ปริมาณของการรับฟังในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มเพศชาย ร้อยละ 46.7 และกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 43.7 ปริมาณของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มเพศหญิง ร้อยละ 32.1 และกลุ่มเพศชาย ร้อยละ 22.4 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำในทุกๆระดับปริมาณการรับฟัง ผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ใด ๆ กล่าวคือ เพศของกลุ่มตัวอย่างไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ต่อกับรับฟัง ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ กรรณิกา ศรีสวัสดิ์วิชัย (2533) สมควร กวียะ (2538) และสุทธิติ ชติยะ (2538) ที่พบว่า เพศชายมีการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่งานวิจัยนี้พบว่ากลุ่มเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ไม่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมของ ชาวไทยมุสลิมในปัจจุบันว่าความเท่าเทียมกันในสิทธิ โอกาสด้านต่าง ๆ มีมากขึ้นนั่นเอง และยังแย้งกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักวิชาการทั่วไปที่กล่าวว่า สังคมชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเพศชายเป็นเพศที่มีบทบาทในทุกด้าน

ด้านตัวแปรอายุ ปริมาณของการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ (46-59 ปี) ร้อยละ 31.1 กลุ่มผู้อายุน้อย (20-35 ปี) ร้อยละ 30.9 และกลุ่มวัยกลางคน (36-45 ปี) ร้อยละ 22.1 ปริมาณของการรับฟังในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มวัยกลางคน (36-45 ปี) ร้อยละ 49.0 กลุ่มผู้อายุน้อย (20-35 ปี) ร้อยละ 44.8 และกลุ่มผู้สูงอายุ (46-59 ปี) ร้อยละ 37.7 ปริมาณของการรับฟัง ในระดับสูง เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ (46-59 ปี) ร้อยละ 31.1 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยกลางคน (36-45 ปี) ร้อยละ 29.0 และกลุ่มผู้อายุน้อย (20-35 ปี) ร้อยละ 24.2 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำในทุกๆระดับอายุ ผลการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ใด ๆ ดังนั้น ผลการวิจัยนี้จึงไม่สอดคล้องกับ ชรามม์ และไวท์ (Schramm and White, 1972 : 441) ที่พบว่า กลุ่มวัยกลางคนมีการรับสื่อมาก รองลงมาเป็นผู้สูงอายุ ส่วนวัยรุ่นเปิดรับสื่อน้อยมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ก็ไม่สอดคล้องกับ จินตวดี พุ่มศิริ (2529) ที่พบว่า ผู้ที่มีอายุมากจะเปิดรับสื่อมาก และแสวงหาข่าวสารจากสื่อได้มากกว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย

ด้านตัวแปรอาชีพ ปริมาณของการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพด้านภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 31.1 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 27.3 ปริมาณของการรับฟังระดับปานกลาง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 46.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 37.8 ปริมาณของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 31.1 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 26.5 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำในทุกอาชีพ ทั้งสองลักษณะการประกอบอาชีพ ผลการวิเคราะห์ไม่พบค่าความสัมพันธ์ นั่นก็คือพฤติกรรมการรับฟังในด้านปริมาณไม่มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้จึงไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลลดา วงศ์วิชัย (2526) ที่พบว่า ผู้ที่มีอาชีพไม่ใช้แรงงาน (อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม) เปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่มีอาชีพใช้แรงงาน

การยอมรับสมมติฐานที่ว่า ลักษณะทางประชากร (ระดับการศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย) มีความสัมพันธ์กับปริมาณในการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้”

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นตามสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรลักษณะทางประชากร ด้านระดับการศึกษา มีปริมาณของการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต้น ร้อยละ 36.7 กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูง ร้อยละ 24.1 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปานกลาง ร้อยละ 23.3 ปริมาณของการรับฟังในระดับปานกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.9 กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูง ร้อยละ 44.6 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต้น ร้อยละ 35.9 ปริมาณของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูง ร้อยละ 31.3 กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต้น ร้อยละ 27.3 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.9 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับต่ำเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิเคราะห์พบค่าความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นั่นก็คือ กลุ่มประชากรที่การศึกษาในระดับต่ำ จะมีการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปานกลางและสูง จะมีการเปิดรับในระดับที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลลดา วงศ์วิชัย (2526) และสุดิษฐ์ ปีแฉะ (2534) ที่พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำจะเปิดรับสื่อในปริมาณน้อย ประชาชนที่มีการศึกษาสูงก็จะมีเปิดรับสื่อในปริมาณที่มากขึ้นตามไปด้วย

ด้านตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย ปริมาณของการรับฟังในระดับต่ำ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 35.4 และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ 20.9 ปริมาณของการรับฟังในระดับปานกลาง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ 54.0 และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 35.4 ปริมาณของการรับฟังในระดับสูง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ร้อยละ 29.1 และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ร้อยละ 25.1 ค่าร้อยละของความแตกต่างอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 นั่นก็หมายความว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบทมีการรับฟังรายการ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” มากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ใน เขตเมือง ผลการวิจัยนี้จึงขัดแย้งกับผลการวิจัยของ สุดิษฐ์ ปีแฉะ (2534) ที่พบว่าประชาชนในเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนได้มากกว่าสื่อมวลชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสื่อวิทยุในอำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีการแพร่กระจายไปสู่ชนบทอย่างแพร่หลายไม่แตกต่างกัน ประกอบกับประชาชนในเขตชนบทมีความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษาไทยได้หลายช่องทางจึงให้ความสนใจการเรียนรู้ภาษาไทยจากสื่อวิทยุน้อย ส่วนประชาชนในชนบทมีช่องทางให้เรียนรู้น้อยจึงสนใจในสื่อที่มีอยู่อย่างเต็มที่

อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. ประชาชนชาวไทยมุสลิมรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ในระดับปานกลาง ด้วยเหตุผลดังนี้

1.1 รายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสม (เวลา 09.10 – 09.15 น. , 17.15 – 17.20 น. และ 19.30 – 19.35 น.) เป็นช่วงเวลาที่มวลชนผู้รับสารเริ่มปิดรับสื่ออื่น ๆ และเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนเลือกเปิดรับสื่อวิทยุ

1.2 รายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” นำเสนอรายการด้วยความกระชับรัดกุม จบใจความเร็ว ประชาชนที่รับฟังรู้สึกไม่เบื่อไม่เครียด นอกจากนี้เนื้อหาของรายการเสนอเรื่องที่ใกล้ตัว ทันเหตุการณ์ และนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง

2. ประชาชนให้เหตุผลการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส เพราะฟังต่อเนื่องจากรายการอื่น และเปิดรับฟังโดยบังเอิญ

2.1 รายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ออกอากาศในช่วงหลังการเสนอข่าวที่ถ่ายทอดจากกรุงเทพมหานคร จึงส่งผลให้ประชาชนรับฟังรายการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องไปด้วย

2.2 เนื่องจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส เป็นสถานีที่มีคลื่นซัดที่สถานีหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคลื่นอื่น ๆ โดยทั่วไป ประกอบกับเป็นสถานีของท้องถิ่น ประชาชนรู้สึกเหมือนเป็นสถานีของชุมชน การเสนอรายการต่าง ๆ แบบโปรยหวานจึงไปติดร่างแหของมวลชน ผู้รับสารไปด้วยความบังเอิญ

3. ประชาชนให้เหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ด้วยความถี่ในระดับบ่อย ดังนี้

3.1 เนื่องจากความเคยชินกับการเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง กล่าวคือ ถ้ามีการเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียงก็จะเปิดรับไปอย่างต่อเนื่องเสมือนกับการเปิดวิทยุเป็นเพื่อน

3.2 ประชาชนได้แบ่งความสนใจในการรับข่าวสารให้กับสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์

สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

3.3 จากข้อมูลจากการสำรวจและข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีความสะดวกในการรับชม มีอิทธิพลด้านอารมณ์ ส่งผลให้ประชาชนให้ความสนใจสื่อโทรทัศน์ไปมากกว่าสื่อวิทยุ

4. ประชาชนรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส ในปริมาณน้อย มีเหตุผลดังนี้

4.1 วิทยุกระจายเสียงในปัจจุบันต้องแข่งขันกับความนิยมในการรับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่สำคัญคือสื่อโทรทัศน์ และปัจจุบันสื่อโทรทัศน์มีบทบาทในการนำเสนอข่าวสาร โดยที่ประชาชนสามารถรับข่าวสารได้รวดเร็ว ฉับไว เสนอข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ และสามารถรับได้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งเป็นความได้เปรียบของโทรทัศน์ ในขณะที่ข้อดีของโทรทัศน์เป็นข้อจำกัดของวิทยุกระจายเสียงที่รับได้เฉพาะเสียงเพียงอย่างเดียว

4.2 ประชาชนมีความคิดเห็นว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ มีการเสนอข่าวสารอย่างฉับไว ทันเหตุการณ์เหมือนกัน แต่ประชาชนมีความพึงพอใจที่จะรับข่าวสารทางโทรทัศน์มากกว่า เพราะการรับข่าวสารจากโทรทัศน์จะได้ยินทั้งเสียงและเห็นภาพจริง จึงน่าจะเชื่อถือกว่าสื่อวิทยุ

5. ประชาชนรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส มีเหตุผลคือ ประชาชนมีความเห็นว่าเป็นรายการที่ดีและควรให้มีต่อไป ด้วยเหตุผลที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และมีประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการเรียนรู้ภาษา

6. ประชาชนรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” แล้วมีพัฒนาการด้านการเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้นโดยให้เหตุผลว่า รายการนี้มีประโยชน์ มีสาระ นำไปใช้ได้โดยตรง มีวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับการรับฟังผู้ดำเนินรายการลำดับความได้เข้าใจง่าย รูปแบบการนำเสนอชวนให้ติดตาม และภาษาที่ใช้เข้าใจได้ง่าย

7. ประชาชนรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” แล้วแสดงความคิดเห็นว่ามีโอกาสนำไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ โรงเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหาร และผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายทางด้านวิทยุกระจายเสียง และการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 การกำหนดนโยบาย ควรจะกำหนดแนวทางการนำเสนอรายการเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษามลายูท้องถิ่น-ภาษาไทย และภาษาไทย-ภาษามลายูท้องถิ่น เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มวลชนผู้รับสารเปิดรับชมรายการประเภทนี้ในปริมาณที่สูงและน่าพอใจ

1.2 การกำหนดนโยบายความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกัน เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน

1.3 การกำหนดนโยบายสังคม ควรดำเนินการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มมากขึ้นซึ่งตรงกับข้อเสนอของ อนันต์ ทิพย์รัตน์ และคณะ (2537) ในรายงานการวิจัยเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่นำเสนอต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีการใช้ภาษาไทยมากเท่าใดจะยิ่งมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านวิทยุกระจายเสียง

2.1 การจัดรายการควรคำนึงถึงศักยภาพของมวลชนผู้รับสาร เพราะมวลชนผู้รับสารมีลักษณะที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการใช้ภาษาไทย

2.2 ผู้ปฏิบัติงานด้านวิทยุกระจายเสียง ควรมีส่วนร่วมในการพิจารณาหรือปรึกษาหารือกับผู้บริหารในด้านการวิเคราะห์มวลชนผู้รับสาร

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยประเมินผล ทั้งเนื้อหาและผลของรายการที่นำเสนอว่าก่อให้เกิดผล และผลกระทบต่อผู้รับสารและกระบวนการสื่อสารโดยรวมอย่างไรบ้าง

3.2 สนับสนุนให้มีการวิจัยความต้องการข่าวสาร จากชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ในพื้นที่ให้ครอบคลุม เพื่อช่วยให้ผู้จัดรายการได้กำหนดเนื้อหาตรงกับความต้องการของมวลชนผู้รับสาร